

PEDEAPSĂ DUPĂ MOARTE? CAZUL MORMÂNTULUI 239 DE LA PECICA – SITUL 15

Erwin GÁLL^a, Florin MĂRGINEAN^b, Mihály Huba HÖGYES^c, Gabriel VASILE^a

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România; e-mail: erwin.gall@iabvp.ro, gabriel.vasile@iabvp.ro

^b Complexul Muzeal Arad, Arad, România; e-mail: finnlands@yahoo.com

^c Muzeul Național Secuiesc, Sfântu Gheorghe, România; e-mail: misihuba@yahoo.com

Keywords: Early Avar period, 7th century, grave, prone burial, material culture

Abstract: The rescue archaeological excavations carried out in recent years due to infrastructure works or spatial arrangements for business and services in the administrative territory of Pecica (Arad County, Romania), have simultaneously uncovered parts of settlements, as well as burials pertaining to funerary sites.

In the context of the archaeological preventive excavations related to the building of the Nădlac–Pecica section of the A1 Highway, the archaeological team of the Satu Mare County Museum investigated, among others, an area of roughly 10.10 ha, ca. 2 km ENE of the city of Pecica, subsequently known as Site 15. The investigations resulted in the identification of 469 archaeological features, from eight different periods, among which two groups of graves from the Early Avar period.

The grave Ft. 239 was uncovered almost at the margin of the excavation, about 5 m south from the graves Ft. 223 and 224. The deceased was placed face down (ventral decubitus) (prone burial), i.e., with hands stretched out next to the body (the right one), respectively placed under the pelvis (the left one). From the position of the hands, it can be concluded that they were not tied to each other. On the base of the elements of the material culture deposited in the grave and the ¹⁴C analysis, the grave can be dated between 600–641 (sigma 1).

The prone burial of the deceased (a woman in the current case), i.e., has no analogues in the Lower Mureș region, and according to the repertory made (195 burial sites) it is almost completely absent from the burial sites of the 6–7th centuries.

Generally, graves with individuals buried face down were interpreted as a post-mortem punishment of the deceased (and possibly relatives) in the form of post-mortem exclusion and degradation, or as an apotropaic rite of banishing potential negative energies that could emanate from the dead, e.g., “evil eye”. In our opinion, these two interpretations are parts of a single system of thought, because in both cases the core is the fear of the buried individual.

In the case of grave 239 from Pecica – Site 15, in the absence of histological and paleopathological analyses, we cannot link the fear of the micro-community to any disease, which visually would have caused it. Thereby, at the current stage of research, we believe that we are dealing with a ritual in which the community “insured” itself against the deceased and her soul that could return.

Cuvinte-cheie: perioadă avară timpurie, secolul al VII-lea, mormânt, înmormântare în decubit ventral, cultură materială

Rezumat: Săpăturile arheologice preventive, efectuate în ultimii ani ca urmare a unor lucrări de infrastructură sau amenajări spațiale pe teritoriul administrativ al orașului Pecica (județul Arad, România), au scos la iveală așezări și situri funerare databile în diferite epoci.

În contextul săpăturilor arheologice preventive aferente construirii tronsonului Nădlac–Pecica al Autostrăzii A1 a fost investigată de către o echipă de la Muzeul Județean Satu Mare, printre altele, o suprafață de aproximativ 10,10 ha, aflată la cca 2 km ENE de localitatea Pecica, denumită Situl 15. Cercetările arheologice au avut ca rezultat identificarea unui număr de 469 de complexe arheologice, din opt perioade diferite. Între aceste complexe arheologice, se disting două grupuri de morminte din perioada avară timpurie.

Mormântul Cx. 239 a fost identificat la marginea suprafeței excavate, la aproximativ 5 m spre sud de mormintele Cx. 223 și 224. Defunctul era așezat cu fața în jos (decubit ventral), fiind în poziție orizontală, cu brațul drept întins pe lângă corp și cu cel stâng plasat sub bazin. Din poziția brațelor se poate conchide că acestea nu au fost legate. Pe baza inventarului depus în mormânt și a datării cu ¹⁴C, complexul poate fi încadrat între anii 600–641 (sigma 1).

Înmormântarea în poziție decubit ventral a defunctului (spre deosebire de cea în decubit dorsal), în cazul de față o femeie, nu are analogii în regiunea Mureșului de Jos, iar în urma repertoriilor efectuate (195 de situri funerare) este aproape complet absentă în secolele VI–VII. În general, asemenea situații au fost interpretate ori ca o pedeapsă post-mortem aplicată decedatului (și posibil rudelor acestuia) sub formă de excludere după moarte, ori ca un rit apotropaic de alungare a potențialelor energii negative emane de către morți, de exemplu, deochiul.

În opinia noastră, aceste două interpretări fac parte din același sistem de gândire deoarece, în ambele cazuri, esența este frica față de individul îngropat. În cazul mormântului 239 de la Pecica – Situl 15, în lipsa analizelor histologice și paleopatologice, nu putem lega teama comunității de o maladie vizibilă a defunctului. În stadiul actual al cercetării, credem că avem de-a face cu un ritual în care comunitatea s-a „asigurat” că defunctul și sufletul său nu s-ar putea întoarce.

1. INTRODUCERE: GRUPUL DE MORMINTE DIN SECOLUL AL VII-LEA DE LA PECICA – SITUL 15 (PL. I–II)

Săpăturile arheologice preventive din ultimul deceniu, efectuate fie ca urmare a investițiilor în infrastructura

rutieră, ori ca urmare a investițiilor edilitare de interes privat, au condus la descoperirea de noi vestigii din perioada medievală timpurie în bazinul inferior al Mureșului. Astfel, și situația arheologică care a rezultat în urma acestor săpături, cu situri atribuite cu certitudine